

ГРУДЕНЬ 2024/2025 р.

4

ВЕСЕЛКА

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

М. Литвинець

Грудень

Уночі мороз поволі
Інеєм упав на шлях...
Спотикається на полі
Місяць грудень по грудках.

І тому такий він гнівний,
Дружить з вітром крижаним.
А хуртеча рівно-рівно
Засипає слід за ним.

Сипле сніг, мов стеде килим,
Щоб за груднем із дібров
Тим рипучим снігом білим
Рік Новий до нас ішов.

Марія Деленко

По землі Різдво іде

Підмела зима-бабуся
всі стежки, усі доріжки.
До куті готує мама прес-
мачні горішки. Тихо-ти-
хо так морга до зірок сніг.
Десь вітер в кучугурах на
хвилечку приліг.

Місяць хмари розганяє,
янголятам помагає.
Одягає в срібло нічку, на
віконце ставить свічку.

В хаті прибрано і чисто,
одягнулася бабуся у но-
весеньке намисто. Данко
на сопілці грає, коляду
нову вивчає. І Устим часу
не гає, гарно іграшки
складає. Навіть Барні ви-
мив лапки, не гризе в ді-
дуся тапки.

Татко на порозі став,
гарно всім повиншував. В
руки взяв нове кропило,
щоб в городі все родило,

щоби спокій був у хаті,
щоб думки були крилаті,
із поважною ходюю окро-
пив усе довкола він свя-
ченою водою.

На столі дванадцять
страв, під столом копич-
ка трав пахне полем, пах-
не літом, волошковим
дивоцвітом.

Із кожної хатини в вік-
на виглядають, бо з небес
святкових Коляду чека-
ють.

Одягнула нові шати
лісова ялина, жде різд-
вянку зірку край мій –
Україна. І янгол із неба
усім сповіщає: «Христос
народився! Хай кожен
це знає!» І сія велично
так під вікном звізда, йде
землею зично рідна Ко-
ляда.

Лідія Кир'яненко

Грудень – первісток зими

Відійшла в минуле осінь.
Грудень – первісток зими –
оглядає володіння.
Сніг іскриться під саньми.

В білих патах ліс дримає.
Кригою взялись річки.
І виблискують під сонцем,
я посріблені стрічки.

Навкруги панує спокій,
а сусідньому дворі
червоніють горобини,
ніби спалахи зорі.

На обкладинці журналу ілю-
страція художниці Олександри
Прахової.

«Люди перестають мислити, коли перестають читати.»

(Дені Дідро (1713-1784) – французький філософ та енциклопедист епохи Просвітництва).

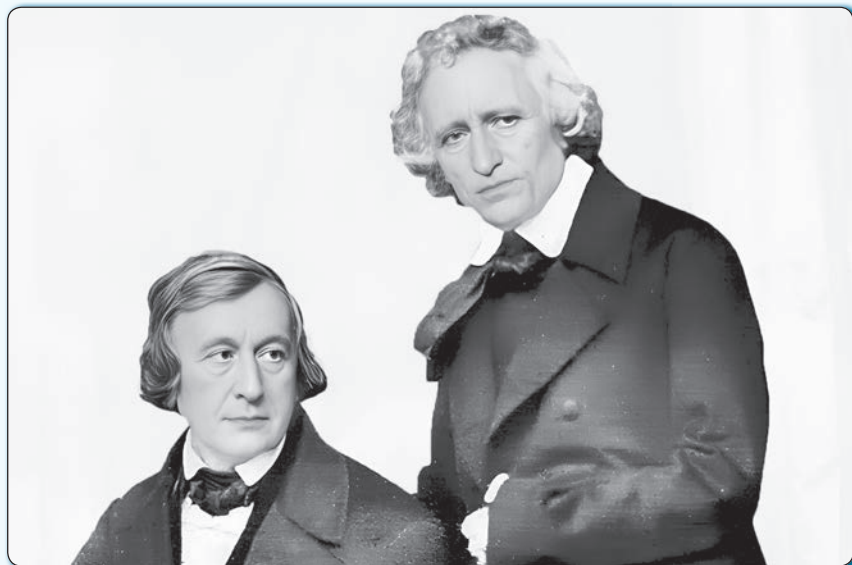

Чи знаєте ви, що...

Олександр Винокуров Завірюха

Розгулялась завірюха –
Вис, стогне і свистить.
Затуля Оксанка вуха
І від страху аж тремтить.
– Ти не бійся, – каже тато, –
Завірюха не страшна.
Це ж бо лижам і санчатам
Намітає сніг вона.
Кучугури встануть вранці –
Будуть гірки дівчорі...
Скинуть ягоди Оксанці
Із калини снігурі.

Нові казки братів Грiмм

У бібліотеці університету Адама Міцкевича у польській Познані вчені знайшли 27 оригінальних томів братів Грiмм з приватної колекції, які раніше вважалися загубленими.

У книгах є зроблені від руки позначки, які можуть розповісти, як письменники обирали теми таких казок, як «Гензель і Гретель» і «Румпельштильцхен» (оповідь про злого карлика, здатного створювати золото з соломи – ред.), пишуть дослідники.

Знайдені томи можуть зробити істотний внесок у розвиток сучасних досліджень творчості братів Грiмм і дати надію, що в колекції є й інші предмети, які вважалися загубленими, з приватної бібліотеки Якоба та Вільгельма.

Книги датуються 1700-1800-ми роками і містять нові казки, які досі ніхто не читав, наприклад, казку про

доблесного лицаря та принцесу на ім'я Магелона.

У виносках та покажчиках дано примітки, які пояснюють, чому брати обрали ті чи інші теми, джерела та інші анотації.

Брати Грiмм є одними з найвідоміших казкарів Європи. У 1812 році Якоб і Вільгельм видали збірку «Дитячі та сімейні казки».

Найвідоміші їхні казки: «Хлопчик-Мізинчик», «Білосніжка», «Спляча красуня», «Рапунцель», «Червоний капелюшок», «Попелюшка», «Дружба кішки та мишки», «Засць та їжак», «Вовк і семеро козенят», «Бременські вуличні музиканти», «Шість лебедів», «Шестеро увесь світ обійдуть», «Гензель і Гретель», «Три ледарі», «Тямуца Ельза», «Кмітливий Ганс», «Семеро хоробрих», «Старезний дід та його онук», «Невдячний син», «Розумна дочка селянська». Більшість із них екранізовані.

У СВИТІ КАЗОК

Народна казка зазвичай існує в усній прозовій формі та передається від старшого покоління молодшому. В ній відображені світогляд, морально-етичні, естетичні принципи, цінності та спосіб життя народу. Її мова повсякденна, без розгорнутих описів, неологізмів. Більшість казок народів світу подібні, в той же час мають місцеві особливості, а також відображають індивідуальні риси виконавця. Народна казка має як розважальну, так і дидактичну функції.

Донька пекаря (Англійська народна казка)

Чи знаєте ви, чому так сердито кричить ночами сова: «Уух, уух!»? Якщо ні, то слухайте.

Колись за давніх часів в Англії водилося безліч усякої нечисті – ельфи, паки, велетні, брауні й таке інше. І, звісно, феї, які були все-сильні й всемогутні. Вони часто прибирали подоби людей і вивідували людські таємниці. Феї карали людей за погані вчинки і нагороджували за добрі.

Якось надвечір одна така всевладна фея прийшла в село, що у графстві Харфордшир, під виглядом старої жебрачки і постукала у двері пекаревого будинку. Двері виявилися незамкненими, і фея увійшла до крамниці.

Там було темно, пахло свіжоспеченим хлібом, а в глибині палахкотіла жаром величезна піч. Поряд з нею на великому низькому столі горою лежали свіжі рум'яні паляниці.

Фея замилювалася дівчиною, дивлячись, як спритно вона виймала з розжареної печі готові з апетитною шкуринкою буханці й клала на черинь нові хлібини. А потім пальчиками вистукувала по випечених паляницях, перевіряючи, чи ж добре вони пропеклися, а вже опісля викладала їх на низький стіл.

– Подайте скибочку хліба бідній жінці! – попросила тремтячим голосом фея, перевдягнена старою жебрачкою.

Донька пекаря і далі поралась біля своїх паляниць, лише на якусь мить кинувши погляд на стару. Через якийсь час, не мовивши до старої доброго слова, дівчи-

на відірвала шматочок сирого тіста й кинула їй.

– Але у мене в хатині немає вогню, щоб спекти його, – мовила старенька, піднявши з долу шматочок тіста. – Дозволь мені покласти його у піч поряд із твоїми хлібинами.

Донька пекаря була надто гордою, щоб відповідати якійсь жебрачці. Все ж, коли настав час садовити до печі хліб, вона дозволила бабусі покласти на дерев'яну лопату і її шматочок тіста.

Коли ж хліб підрум'янився і дівчина витягла його з печі, то побачила, що з маленького шматочка тіста виросла і спеклася найбільша і найрум'яніша хлібина. Жебрачка простягла до неї руку, але дівчина відштовхнула її.

– Геть звідси, задрипана жебрачко! – крикнула вона. – Це не твій хліб!

І хоч як бабуся просила, дівчина ні за що не хотіла віддати паляницю, а натомість кинула їй другий шматочок сирого тіста, менший, ніж попередній. Та коли бабуся посадила його в піч, він перетворився на велику, рум'яну хлібину, ще більшу.

Та дівчина не дала й цієї паляниці старій жінці й хотіла прогнати її, та бабуся попросила третій, останній шматочок тіста, щоб випробувати щастя. І дівчина, навіть на глянувши в її бік, кинула зовсім маленький шматочок.

Як ми вже казали, донька пекаря була надто гордою, щоб навіть поглядом обдарувати якусь там жебрачку. Та дарма. Коли б вона, виймаючи втретє з печі величезний рум'яний буханець,

Продовження на п'ятій сторінці.

Донька пекаря

(Закінчення)

не відштовхнула старої жінки і не кричала, заїкаючись од злості: «Уух... уух... геть!», а глянула на неї, то помітила б, як раптом змінилася жebraчка.

Зі старої згорбленої бабусі вона перетворилася на вродливу молоду жінку. Замість обірваного одягу з її плечей спадала золота мантия, а кривий костур перетворився

на сяючу чарівну паличку!

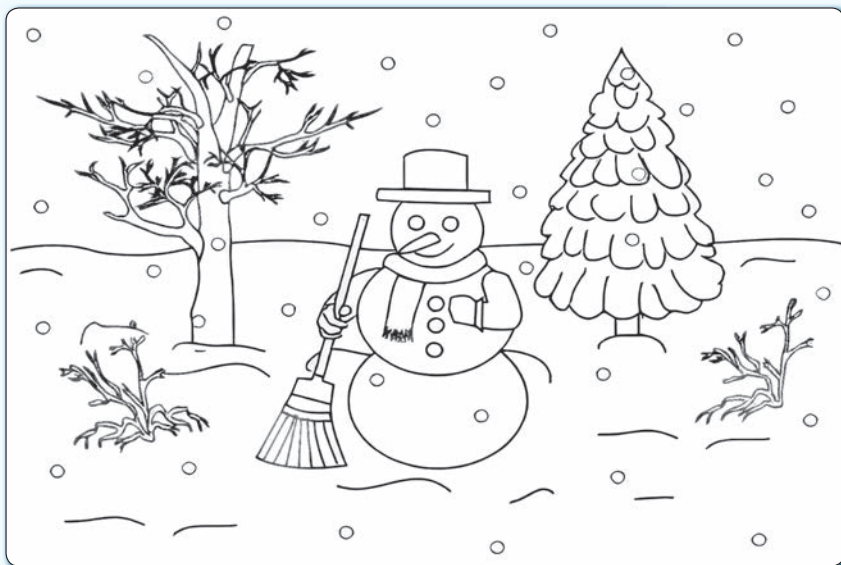
Але дівчина вчасно не глянула на неї, а вийнявши з печі великий, рум'яний хліб, грубо відштовхнула фею і закричала:

– Уух!..уух!..

Та не встигла й слова кинути, як раптом перетворилася на сіру сову і з голосним «уух-уух!» вилетіла у вікно.

Розмалюй.

Розмалюй.

Василь Сухомлинський

Як дзвенять сніжинки

Це було темного зимового вечора. Сонце сховалось за обрій. Зарожевів сніговий килим. Стало тихо-тихо. Замерхтіли зорі в глибокому небі. Раптом з півночі насунула чорна хмара. Пливе над снігами. Потемнів сніговий килим. Падають сніжинки на землю. Тихо лягають на поле, на ліс, на дорогу. Я прислухаюсь до тихого снігопаду і чую ніжний дзвін. Немов десь далеко-далеко бринить велика кришталева чаша, до якої доторкається срібний молоточок. Що воно дзвенить? Іду, прислухаюся. Дзвін лине від маленької ялинки, що росте у нас на шкільному подвір'ї. Вслухаюся і дивуюся. То дзвенять маленькі сніжинки. Висять на ялинкових гілочках, доторкаються одна до другої, немов срібні дзвіночки. І дзвенять, дзвенять. Аж місяць прислухається.

Анатолій Качан

Зима щедріє по дворах

Кіє в годиннику зозуля,
Що день подовшав недарма:
На весну Сонце повернуло,
Хоча за вікнами зима.

Знов над хатами біля гаю,
Над володіннями зими
Стоять і небо підпирають
Стовпами сизими дими.

На склі – узорі, сріблом шиті,
За склом, у мене на виду
Цвітуть холодним білим цвітом
Дерева в нашому саду.

В ці дні у селищі за гаєм
Зима щедріє по дворах,
Лапатим снігом посіває,
Крупію трусить у садах.

«Вітаю Вас і всю родину –
Щедру Баба Снігова, –
Із прибуттям на Україну
Нового року і Різдва!
Нехай ці гості і це свято
Не обминуть і Вашу хату!»

Тіньова зірка

Світло прожектора рухається за цією співачкою,
але яка саме тінь найліпше їй відповідає?

З поштової скриньки

Щоб мрії збулися

Місто Комарно – районний центр Нігрянського краю в Словаччині, яке розташоване на злитті Дунаю і Вагу.

У цьому місті знаходиться Основна школа по вулиці Розмаріновій, в якій навчається до тридцяти українських дітей. І вони мріють про радісні зимові свята. Мрії збуваються, лише інколи їм треба трішечки допомогти...

Комарно. Основна школа по вулиці Роамаріновій.

Злата Бойко, 2-Б клас.

Леся Пилип'юк

Вчило віршик цапеня

Вчило віршик Цапеня
Цілий вечір і пів дня.

– Знаю, – каже,

– вже рядок!..

Пам'ятливий я Цапок!

Марія Великошич, 4-А клас.

Анастасія Язикова, 4-А клас.

Йосип Струцюк

Синичка

Стука у вікно синичка.
Може, проситься на нічку?
Запросив би гостю в хату –
на дивані кіт вухатий.
Краще їй житло збудую
і цукерком нагодою.

Анатолій Мойсієнко

З дитинства

І гойдається спомин, наче музика,
В літеплі вечірньої зорі...
Дівчинка в блакитному картузику
Малювала синіх журавлів.

Зірка Мензатюк

СІМ НОТ

Сестрички-ноти вдалися веселі та співучі, як пташечки. Їх також сім, як і барв у веселлці, а звати їх До, Ре, Мі, Фа, Соль, Ля, Сі. Щодня вони вилазять на лінійки нотного стану та й собі бавляться. До стрибає то вниз, то вгору; Ре, Мі й Фа бояться висоти, тому тримаються нижче, а Сі, в якій найтонший голосочок, завжди вибирається високо-високо. Отак вони повистрибують котракудита й співають:

«Занадився журавель, журавель!»

Якщо надворі зима, то заводять колядку. Якщо весна, виспівують веснянку. І колядок, і веснянок вони знають багато-пребагато. Вони знають усі пісеньки, що є в світі! Бо, правду кажучи, всі пісні і всі мелодії, що їх придумали люди, складені з семи нот.

От одного разу сестрички встали раненько, вмилися чистенько, чемно склали рученята, щоб заспівати молитву:

*«Боже великий, єдиний,
Нам Україну храни!»*

Тільки ж саме того ранку нота Ля захотіла попустувати. Вона була собі жвавенька, все бігала та наспівувала: «Ля-ля-ля! Ля-ля-ля!» Отож вона залізла в книжкову шафу та й сховалася.

– Ой! – зажурилися сестрички. – Як нам тепер співати молитву? Чи «Журавля»? Чи колядку та

веснянку? Без Ля нічого не виходить!

Навіть поважний скрипковий ключ, який завжди стоїть перед нотами, і той захвилювався. Кинулися гуртом її шукати. Заглянули за крісло, під ліжко, навіть за двері – ніде нема Ля.

Почув той шум камертон.

– Що тут у вас стряслося? Шукаєте Ля? То я вам допоможу!

А був він трохи дивакуватий: стукне себе по голові й співає! То й тепер він стукнув і загудів: «Ля-ля-ля!» Точнісінько так, як завжди наспівувала Ля!

А вона й почула, і стало їй цікаво, хто це співає її голосочком? Та й визирнула з шафи.

– Ось де ти, голубонько! – побачили її інші ноти. – Більше не пустуй і не ховайся!

– Нічого, хай ховається, – сказав на те камертон. – Коли треба, я її завжди знайду.

Розмалюй.

Леонід Первомайський

Срібні дерева

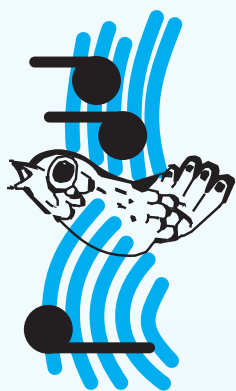
**Срібні дерева,
срібне гілля,
сріблом пухнастим
вкрита земля.**

**Срібні
у синьому небі
хмарки,
в срібних заметах
срібні стежки.
Срібний-пересрібний
ліс приберіг
білочці срібний
срібний горіх.**

Розмалюй.

Старий рік минає

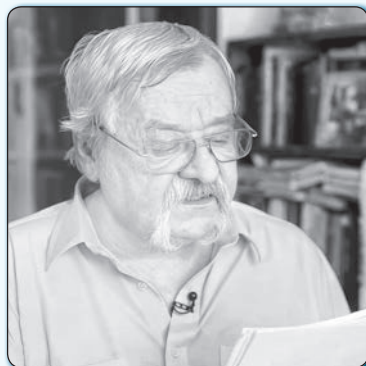

Старий рік минає,
новий наступає, (2)
Новий наступає.
Пане господарю,
великий владарю, (2)
Великий владарю.
Дайте нам з полиці
із медом пшениці, (2)
Із медом пшениці.
Ще щось такого
до того смачного, (2)
До того смачного.
Новий рік приходить,
щастя в дім приносить, (2)
Щастя в дім приносить.

ЗНАЙОМТЕСЬ:

з письменником

Михайло Григорів

Український письменник **Михайло Григорів** народився 5 червня 1947 року в прикарпатському селі Лісний Хлібичин, що в Коломийському районі Івано-Франківської

області. Навчався в Коломийській, а потім у Снятинській школах-інтернатах.

Молодого автора запитали у Києві і запрошували на поетичні вечори, а згодом він уже навчався у Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка. Навчаючись в університеті, він увійшов до складу Київської поетичної школи, яка склалася зі студентів філологічного та філософського факультетів. Але в 1969 році під тиском КДБ був змушений, як і інші провідні автори школи, залишити університет.

Пізніше Григоріву довелося переїхати до Латвійської РСР, там він і закінчив Латвійський державний університет 1975 року. Ще навчаючись в університеті він захопився латвійською літературою і перекладав її.

Повернення до України, в 1990 році, знаменувалося відродженням гурту київської школи поезії. Незалежність України надихнула його ще й до суспільних потуг, працював у різних українських літературних виданнях, з 2004 року Михайло головний редактор тижневика «Вісник Чорнобиля». Пізніше він перейшов на роботу в апараті Національної Спілки Письменників України.

З січня 2016 року на 68 році життя, в Київській міській клінічній лікарні о 15:30 помер поет і перекладач Михайло Григорів. Похований на кладовищі в рідному селі Лісний Хлібичин.

Автор поетичних збірок «Вези мене, конуку», «Зелена квітка тиші», «Спорудження храму», «Сади Марії».

Михайло Григорів

у привечірніх борознах
цвіте собі вечір

поспішає до хати
молоко у глечиках

веселі дзвоники криниць
у затінок відер
глибиняться

озирнулися дощі –
сині сливи загойдують
вітер

озирнулися –
жовті парасольки листя
в порожній воді
порожніють

розливає тишу
зелена квітка тиші –
заховатися в ній
чи як?..

грається сніг
де виямки садів
– присідає
де кучугури – минає
і летить собі у садок –
ворушке світло несе

в затишинах білого
сйва –

тріпотливі озерця
троянд

край садка –
тріпотливі крапельки
вишень

як обійняти оце?..

наввипередки з дощем
біжать сиві калюжі –
розсипаються
в стеблах
в'юнких доріг

Т. Коломієць

Грудень

Дорожній майстер грудень
Мости буде всюди,
Вкриває ріки кригою,
Воює із відлигою:
Дороги приморожує
Ще й снігом припорошує,
Щоб на дзвінких санчатах
Новому року мчати.

Іван Франко

Коляда

А за тим словом бувай же здоров!
Дай тобі, Боже, в горю потіху,
Дай тобі, Боже, в нужді надію,
Дай тобі, Боже, сильную волю!
Збав тебе, Боже, від злих сусідів,
Збав від невірних синів вирідних,
Збав тебе, Боже, від тьми-неволі!

Весна настане – сій жито яре,
Сій жито яре, яру пшеницю!
Осінь настане – збирай щасливо!
Зима настане – пісні приносить;
Літо настане – ти журися,
Вийди на поле, поведи оком!

На чистим полі, як бір, пшениця,
На чистім полі яреє жито
Колосом клонить, пісеньку дзвонить:
«Нас Божа Мати благословляла,
Нам Божа Мати зраст дарувала,
Бо Божа Мати – у нашій хаті».

24 грудня 1875 р.

Куточок кулінарії

Лазанья без тіста

Лазанья – це не просто страва, а справжня гастрономічна насолода, яка здатна об'єднати всю родину за одним столом.

Інгредієнти:

500 грамів м'ясного фаршу;
1 солодкий перець;
помідори черрі;
250 грамів дрібної вермішелі;
160 грамів твердого сиру;
сіль та перець до смаку;

соус:

75 грамів вершкового масла;
3 столові ложки борошна;
750 мілілітрів молока;
сіль до смаку.

Як приготувати:

Шматочки перцю обсмажуємо на олії, тоді додаємо шматочки помідорів, цукор, сіль та перемішуємо.

Додаємо фарш і смажимо до готовності, потрібно постійно помішувати.

Готуємо соус: у каструлі розтоплюємо масло, всипаємо борошно поволі, щоб не було грудочок. Вливаємо молоко та варимо до загустіння, в кінці солимо.

У форму для запікання вливаємо трішки соусу, додаємо вермішель, викладаємо фарш. Повторюємо шари кілька разів.

В кінці посипаємо страву тертим сиром.

Випікаємо 35 хвилин при 200 градусах.

Петро Мах

Малюю вроду рідної землі...

Одного разу мій татусь сказав:

**«Спостерігай, Ганнусю, за довкіллям.
У наших Тертках од квіток привілля.
Поглянь: троянду сріблотить роса...»**

**Відтоді я завжди на звичнім тлі,
Торкаюсь в лісі навіть сну фіалок...
А щоб побачене уже не забувалось –
Малюю вроду рідної землі!**

«Розставити крапки над і»

В українській мові чимало виразів, які вживаємо ледь не щодня, але рідко замислюємося над їхнім глибинним змістом. Одним із таких є «розставити крапки над і».

«Колись літера «і», що позначає відповідний звук, спочатку не мала крапки над собою, а була просто вертикальним штрихом. Коли європейські середньовічні писці почали з'єднувати літери в рукописних текстах між собою, цей штрих почав губитися серед інших з'єднувальних елементів, тому, аби якось виділяти, над ним почали ставити крапку», – розповіла літературна редакторка, філологиня, кандидатка наук Ольга Дубчак у своїй книзі «Чути українською».

Вона додала, що крапки над усіма штрихами проставляли вже після того, як текст було дописано до кінця – звідси й з'явився вислів «розставити крапки над і», що означає завершену, доведену до кінця роботу.

Вважається, що цей фразеологізм прийшов до нас з французької мови.

Що за погода?

туман

сонце

ожеледь

вітер

сніг

дощ

Проведи лінії від кожного предмета до відповідної погоди